

प्रति,

- १) पोलीस महासंचालक,
 महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- २) कारागृह महानिरीक्षक,
 महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- ३) सर्व कारागृह उपचारानिरीक्षक, महाराष्ट्र राज्य,
- ४) सर्व अधीक्षक, मध्यवर्ती कारागृह/ जिल्हा कारागृह,

विषय - आजारी बंद्यांच्या वैद्यकीय उपचाराबाबत..

कारागृहात बंदी दाखल झाल्यानंतर त्यापैकी काहीची प्रकृती विघडते. अशा वेळी ते त्यांच्या इच्छेनुसार खाजगी रुग्णालयात वैद्यकीय उपचार करून घेण्याची इच्छा प्रदर्शित करतात. अशा पैकीच बंदी ललित नागपाल, मध्यवर्ती कारागृह, कोल्हापूर याने मुंबई येथील खाजगी रुग्णालयात त्याच्यावर वैद्यकीय उपचार करावयाचे असल्यामुळे मा. उच्च न्यायालय, मुंबई येथे क्रिमीनल अर्ज क्र. ३४८/२००६ दाखल केला होता. वरील अर्जाद्वारे दिनांकी केल्यानुसार मा. उच्च न्यायालयाने खाजगी रुग्णालयामध्ये उपचार करण्यास परवानगी दिली. परंतु ही परवानगी देताना मुंबई महानगरपालिकेच्या रुग्णालयामध्ये कोणकोणत्या वैद्यकीय सुविधा उपलब्ध आहेत याची माहिती जाणून घेतली व या बंद्यावर महानगरपालिकेच्या रुग्णालयात उपचार केले गेले आहेत. बंदी कारागृहात दाखल झाल्यानंतर त्यांच्या इच्छेनुसार रुग्णालयामध्ये उपचार करून घेण्यासाठी न्यायालयात धाय घेतात. कारागृहे अधिनियम, १९१४ मधील कलम १३ ते १५, २४, ३७ ते ३९ व कलम ५० यामध्ये कारागृहातील बंदी आजारी पडल्यानंतर कोणती काळजी घेतली जावी या बाबत तरतुदी उपलब्ध आहेत. तसेच महाराष्ट्र कारागृहे (तुरंग रुग्णालये) अधिनियम, १९७० च्या नियम ११ मध्ये तुरंगातील रुग्णालयात बंद्यांवर उपचार करावयाचे आहेत परंतु बंद्यावर जे उपचार आवश्यक आहेत ते कारागृहातील रुग्णालयात उपलब्ध नसतील तर जिल्हायाच्या सामान्य रुग्णालयामध्ये अशा बंद्यांना पाठविण्याची तरतुद आहे. या तरतुदीचा अवलंब कारागृह अधीक्षकांकडून केला जात नाही असे मा. उच्च न्यायालयाने त्यांच्या वरील प्रकरणी दिलेल्या निर्णयात नमूद केले आहे. बंदी आजारी पडल्यानंतर कारागृह रुग्णालयात जे उपचार केलेले आहेत त्या बाबतच्या सर्व नोंदी व्यवस्थित ठेवण्यात याव्यात. ज्या आजारावर कारागृहातील रुग्णालयात उपचार होऊ शकत नाहीत असे वैद्यकीय अधिका-याने प्रमाणित केल्यास अशा वेळी कारागृह अधीक्षकांनी जिल्हायातील शासकीय रुग्णालयात उपचारार्थ पाठवावे. त्या ठिकाणी उपचार होत नसतील तर ज्या महानगरपालिकेच्या नियंत्रणाखाली असलेल्या रुग्णालयात बंद्याला आवश्यक असणा-या वैद्यकीय सुविधा आहेत अशा ठिकाणी त्यास उपचारार्थ पाठविण्यात यावे. बंदी ललित नागपाल, मध्यवर्ती कारागृह, कोल्हापूर याने मा. उच्च न्यायालय, मुंबई येथे क्रिमीनल अर्ज क्र. ३४८/२००६ केलेल्या अर्जावर मा. उच्च न्यायालयाने जो निर्णय दिला आहे, त्या निर्णयाच्या अनुषंगाने वैद्यकीय उपचाराच्या संदर्भात योग्य ती कार्यवाही करण्यात यावी.

२००६-११-१
 (स. नु. गावीत)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन, गृह विभाग.